
Kyrkomötet

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2017:2

Golv och tak för kyrkoavgiften

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2017:123, där kyrkostyrelsen föreslås få i uppdrag att utreda ett införande av golv och tak gällande kyrkoavgiften.

Utskottet konstaterar att den som är medlem i Svenska kyrkan är enligt lag skyldig att betala kyrkoavgift, i den mån medlemmen har en kommunalt beskattningsbar inkomst. Utskottet ser dock frågan om hur Svenska kyrkan kan värna och hjälpa de ekonomiskt svagaste i samhället som angelägen. Då man som medlem i Svenska kyrkan inte kan undantas från avgiftsbetalning torde det endast vara församlingar och pastorat som har möjlighet att ta sådana initiativ. Utskottet noterar slutligen att kyrkostyrelsen svarade på en fråga under 2008 års kyrkomöte, som gällde ett utredningsuppdrag om kyrkoavgiften från 2002 års kyrkomöte. I kyrkostyrelsens svar på frågan redovisas de överväganden som föranledde styrelsen att inte lägga fram något konkret förslag i frågan om golv och tak för kyrkoavgiften. Utskottet föreslår mot denna bakgrund att motion 2017:123 avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:123.

Motionens förslag

Motion 2017:123 av Mats Hagelin, Golv och tak för kyrkoavgiften

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda ett införande av golv och tak gällande kyrkoavgiften.

Bakgrund

De grundläggande bestämmelserna om kyrkoavgiften finns i 7–8 §§ i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan där det framgår att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala kyrkoavgift och vem som beslutar om avgiften. Lagen (1998:1593) om trossamfund 16 § innehåller bestämmelser om den statliga uppbördshjälpen. I lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund 4 § framgår att kyrkoavgiften beräknas på medlemmarnas kommunalt beskattningsbara inkomster. 42 kap. 1–5 §§ i kyrkoordningen innehåller regler om kyrkoavgiften.

Behandling i tidigare kyrkomöten

Kyrkoavgiften har behandlats vid flertalet kyrkomöten efter kyrkoordningens tillkomst. En utförlig redogörelse om hur kyrkomötet under åren 2002–2011 har behandlat denna fråga finns i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2014:7 sidorna 1–4.

2014 års kyrkomöte behandlade motion 2014:49 om införande av ett golv för kyrkoavgiften. I motionen föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda möjligheterna att införa ett golv för kyrkoavgiften.

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade motionen i betänkande EE 2014:7. Utskottet föreslog avslag på motionen med följande motivering.

Utskottet konstaterar att lagstiftningen om kyrkoavgift påbjuder att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala kyrkoavgift och att denna avgift, utifrån Skatteverkets regler, ska beräknas som en procentsats på medlemmens kommunalt beskattningsbara inkomst. Svenska kyrkan äger därmed inte uteslutande själv frågan om att göra undantag från uppborndsreglerna kring kyrkoavgiften. Utskottet vill dock understryka vikten av frågan som väcks i motionen om hur Svenska kyrkan kan värna och hjälpa de ekonomiskt svagaste i samhället. I fall liknande det som tas upp i motionen sker det sannolikt bäst genom lokala initiativ inom pastoraten. Exempel på ett sådant initiativ skulle kunna vara att ekonomiska problem hos en enskild medlem under ett visst år, kan föranleda pastoratet att besluta om återbetalning av kyrkoavgiften till medlemmen för det året.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

2015 års kyrkomöte behandlade motion 2015:24 om avgiftsbefrielse för kyrkotillhöriga. I motionen föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utforma riktlinjer för hur ett avgiftsfritt medlemskap i Svenska kyrkan ska införas för den som på grund av ekonomiska svårigheter inte kan klara avgiften.

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade motionen i betänkande EE 2015:7. Utskottet föreslog avslag på motionen med följande motivering.

Utskottet noterar att den som är medlem i Svenska kyrkan är enligt lag skyldig att betala kyrkoavgift, i den mån medlemmen har en kommunalt beskattningsbar inkomst. Då kyrkoavgiften, på motsvarande sätt som en skatt, tas ut efter en procentsats i förhållande till inkomsten innebär detta att var och en får bidra till Svenska kyrkans verksamhet efter ekonomisk bärkraft. Utskottet ser dock frågan om hur Svenska kyrkan kan värna och hjälpa de ekonomiskt svagaste i samhället som angelägen. Då man som medlem i Svenska kyrkan inte kan undantas från avgiftsbetalning torde det endast vara församlingar och pastorat som har möjlighet att ta sådana initiativ. Exempelvis genom att församlingen beslutar om att i ett enskilt fall återbetala kyrkoavgiften till berörd medlem.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:123.

Utskottet konstaterar inledningsvis att hjälpen med uppbörd av kyrkoavgift, som Svenska kyrkan får av staten, härrör från den överenskommelse mellan Svenska kyrkan och staten som tillkom i samband med relationsändringen år 2000. Den som är medlem i Svenska kyrkan är enligt lag skyldig att betala kyrkoavgift, i den mån medlemmen har en kommunalt beskattningsbar inkomst. Då kyrkoavgiften tas ut efter en procentsats i förhållande till denna inkomst, innebär detta att var och en får bidra till Svenska kyrkans verksamhet efter egen ekonomisk bärkraft. Befintlig lagreglering ger inte utrymme för att avvika från denna ordning.

Utskottet ser dock frågan om hur Svenska kyrkan kan värna och hjälpa de ekonomiskt svagaste i samhället som angelägen. Då man som medlem i Svenska kyrkan inte kan undantas från avgiftsbetalning torde detta främst kunna ske genom att en församling eller ett pastorat i ett enskilt fall beslutar om återbetalning av kyrkoavgiften till berörd medlem.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsen fick i uppdrag av 2002 års kyrkomöte att utreda olika frågeställningar om kyrkoavgiften, däribland tak och golv, med inriktning på förslag till förändringar. Kyrkostyrelsen har därefter behandlat frågan om tak och golv under ett antal sammanträden.

Vid sammanträdet den 20 april 2005 förelåg en promemoria med alternativa modeller för hantering av den s.k. golv- och takfrågan. Kyrkostyrelsen gav då kyrkokansliet i uppdrag att göra en fortsatt analys av såväl ekonomiska som övriga konsekvenser av att tak och golv införs på kyrkoavgiften. Kyrkostyrelsen beslöt samtidigt att utredningen ska avslutas i sådan tid att en promemoria med kyrkostyrelsens ställningstagande i frågan kan remissbehandlas, för att därefter behandlas i kyrkomötet 2007.

Vid sammanträde den 12 december 2006 redovisades den utvidgade analysen till kyrkostyrelsen. Vid det tillfället konstaterades att frågan om kyrkoavgiften är strategisk och bör ses i ett större perspektiv som rör kyrkans framtid och strukturfrågorna. Arbetsutskottet fick därför i uppdrag att bereda frågan vidare i ett vidgat perspektiv. Samtidigt fick kyrkokansliet, mot bakgrund av den vid den tidpunkten nya konstruktionen med jobbskatteavdrag, i uppdrag att undersöka om sommararbetande ungdomar kan befrias från kyrkoavgift.

Vid sammanträde den 27 februari 2007 förelåg en promemoria om konsekvenserna av att sommararbetande ungdomar befrias från betalning av kyrkoavgift. Kyrkostyrelsen beslöt efter redovisning av promemorian att för närvarande inte förespråka någon golvregel för kyrkoavgiften. Dessutom beslöt styrelsen att i det fortsatta arbetet om kyrkans finansiering fortsätta bevaka frågan om golv och tak för kyrkoavgiften.

Såvitt utskottet kan se har kyrkostyrelsen därefter inte lämnat någon skrivelse om tak och golv för kyrkoavgiften till kyrkomötet. Utskottet noterar dock att kyrkostyrelsen under kyrkomötets frågedebatt 2008 svarade på en fråga som rörde uppdraget från kyrkomötet 2002. Kyrkostyrelsen svarade då bland annat att ett antal bestämmelser i både lagreglering och kyrkoordning först behöver ändras för att en konstruktion med golv och tak för kyrkoavgiften ska vara möjlig. Vidare konstaterade kyrkostyrelsen att den statliga hjälpen med uppbörden av kyrkoavgiften är av sådan vikt, att det är angeläget att reglerna för beräkning av kyrkoavgiften så nära som möjligt ansluter till kommunalskatteberäkningen. Slutligen anförde kyrkostyrelsen att de analyser som gjordes under perioden 2005–2007 inte hade föranlett styrelsen att lägga fram något konkret förslag i frågan om golv och tak för kyrkoavgiften.

Utskottet föreslår mot denna bakgrund att motion 2017:123 avslås.

Uppsala den 5 oktober 2017

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Britt-Marie Danestig, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Magnus Ek, Helena Klahr Fast och Jan Björkman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Johansson, Titti Ådén, Sven Erik Bodén, Leif Grip, Linda Isberg, John-Erik Sturesson, Margareta Nisser-Larsson, Kerstin Andersson-Carlsson, Åke Löfstrand, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson och Arnold Boström.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Ett skriftligt utredningsresultat från kyrkostyrelsen vore önskvärt, inte minst för att kunna avsluta en långdragen diskussion kring ämnet golv och tak.

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motionen.

Jan G Nilsson, Samuel Lilja och Peter Nordgren